

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

«30» серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Міжнародна інформація

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

галузь знань

29 «Міжнародні відносини»

спеціальність

291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійна програма

«Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни

обов'язкова

факультет

міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021/ 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«27» серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Баранова В.В., доктор економічних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

«26» серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

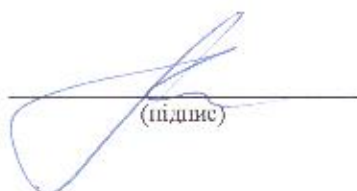
(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«26» серпня 2021 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародна інформація» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати у студентів знання про порядок організації та ведення інформаційної роботи у сфері міжнародних відносин; сформувати знання і розуміння ролі та місця міжнародної інформації та комунікації в сучасних міжнародних відносинах; а також сформувати знання про політику розвитку інформаційного суспільства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення;

знання концептуальних засад інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах;

ЗК 2 – знання та розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та розуміння професійної діяльності;

ЗК 3 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;

ЗК 5 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 8 – здатність працювати як автономно, так і у команді;

ЗК 11 – здатність діяти відповідально, проявляти громадянську свідомість, відповідати за якість виконаної роботи.

формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1 – знання про природу, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин;

ФК 2 – здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, економічному, суспільному, культурному;

ФК 7 – розуміння основ сучасної світової економічної системи та структури міжнародних економічних відносин, та їх впливу на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;

ФК 9 – розуміння міжнародних інтеграційних процесів та місця в них України;

ФК 11 – розуміння характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав;

ФК 13 – здатність до комунікації та здійснення інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземною мовами).

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	–
Семестр	
6-й	–
Лекції	
30 год.	–
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	–
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
60 год.	–
в т.ч. індивідуальні завдання	
–	–

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

ПРН 2 – знання про природу та механізми міжнародних комунікацій;

ПРН 5 – розуміння принципів використання теоретичних знань з міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародної безпеки та конфліктів, міжнародної регіоналістики при вирішенні практичних питань;

ПРН 8 – знання основ ведення фахових дискусій із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій;

ПРН 9 – знання основ сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у сфері міжнародних відносин;

ПРН 11 – визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів;

ПРН 17 – вміння володіти основами сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у сфері міжнародних відносин;

ПРН 19 – оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах;

ПРН 25 – використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері міжнародних відносин.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародна інформація в структурі глобальної комунікації. Джерела міжнародної інформації

Предмет, поняття і структура міжнародної інформації. Інформація як основа вивчення міжнародної інформації.

Проблема виникнення та розвитку самостійної наукової дисципліни «Міжнародна інформація» як найбільш динамічної галузі досліджень інформації. Процес безперервного зростання інформації в соціальному та технічному прогресі, вирішенні глобальних проблем.

Структура і характеристика джерел міжнародної інформації. Джерела інформації: види та класифікація. Відкриті та закриті джерела та їх різновиди. Основні вимоги до джерел інформації. Інформаційний пошук. Дезінформація. Види дезінформації.

Зміст діяльності фахівця з міжнародної інформації. Загальна оцінка інформаційного вибуху, його основні етапи, причини та наслідки.

Міжнародні відносини в галузі інформації. Міжнародний інформаційний простір. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в

контексті міжнародних відносин. Міжнародна інформаційна діяльність. Світовий інформаційний ринок.

Тема 2. Розвиток та становлення глобального інформаційного суспільства

Поняття «інформаційне суспільство». Концепції глобального інформаційного (постіндустріального) суспільства Д. Белла, М. Кастельса, Е. Тофлера, Й. Масуди, Зб. Бжезинського, Д. Нейсбітта та ін. Основні критерії та ознаки інформаційного суспільства. Становлення і розвиток інформаційного суспільства, його об'єктивні основи розвитку та взаємодії з сучасними інформаційними і телекомунікаційними технологіями. Інформаційне середовище: суть та основні поняття. Види предметних сфер інформаційного середовища.

Поняття інформаційного права. Основні принципи інформаційного права і їх класифікація. Роль інформаційного права і інформаційного законодавства в сучасному інформаційному суспільстві.

Роль органів влади у формуванні інформаційного суспільства. Правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства: Окінавська Хартія глобального інформаційного суспільства. Документи Ради Європи, ЮНЕСКО, ООН про основні напрямки реалізації переходу до інформаційного суспільства. Передумови переходу України до інформаційного суспільства.

Особливості і можливі шляхи розбудови інформаційного суспільства в Україні. Оцінка результатів руху до інформаційного суспільства.

Тема 3. Інформаційні ресурси та інформаційні потреби

Поняття та класифікація інформаційних ресурсів. Інформаційна потреба: сутність та її місце в ієрархії соціальних потреб. Співвідношення інформаційної потреби з інформаційними інтересами та інформаційним запитом. Види інформаційних потреб. Динаміка інформаційних потреб та фактори їх розвитку.

Інформаційні потреби. Піраміда потреб за А. Маслоу. Класифікація інформаційних потреб: явні і неявні, дійсні та уявні.

Методи вивчення інформаційних потреб. Прямі методи інформаційних потреб: анкетування, інтерв'ювання, використання рубрика торів, використання карт зворотного зв'язку тощо.

Непрямі методи інформаційних потреб: метод вивчення планово-директивних документів, аналіз бібліографічних посилань тощо.

«Дерево цілей» – підхід визначення інформаційних потреб. Проблема «пастки часу» і засоби її подолання.

Основні методи дослідження інформаційних потреб. Інформаційна продукція та інформаційні послуги. Основні категорії споживачів інформації. Інформаційна культура споживачів інформації. Світова практика інформаційної освіти.

Тема 4. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах

Специфіка інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах. Формулювання основних завдань міжнародної інформаційно-аналітичної роботи.

Сутність та значення інформаційно-аналітичних центрів як ключових елементів вироблення інформаційної стратегії держав на міжнародній арені. Типологія та загальна характеристика світових інформаційно-аналітичних центрів. Етапи становлення «фабрики думок». Основні функції та методи діяльності сучасних «мозкових центрів». Основні тенденції розвитку сучасних інформаційно-аналітичних центрів. Тенденції у розвитку «мозкових центрів» в Україні.

Головні завдання та функції інформаційно-аналітичної роботи в міжнародних відносинах.

Тема 5. Технології маніпулювання масовою свідомістю

Визначення терміну «маніпуляція». Ознаки маніпуляції. Мішені маніпулятивного впливу. Способи маніпулювання інформацією. Методи і прийоми медіаманіпулювання. Рекламна маніпуляція. Маніпуляції в ділових переговорах. Способи протидії маніпуляції.

Загальна характеристика міфів. Функції міфів. Сутність і структура політичних міфів. Характерні риси політичних міфів як засобу маніпуляції масовою свідомістю. Приклади політичних міфів. Цілі використання міфів у політиці.

Сутність терміну «ідеологія». Ідеологічні теорії К. Маркса, Ф. Енгельса, К. Мангейма, Л. Альтюссера, У. Матца, С. Жижека, О. Сосланда тощо. Характерні риси ідеології. Функції ідеології. Взаємозв'язок міфології та ідеології. Ідеологічні доктрини сучасності.

Тема 6. Правові та інституційні основи міжнародних інформаційних відносин

Ідеологія правового регулювання міжнародного інформаційного поля. Система і структура міжнародного інформаційного права. Загальні принципи і спеціальні положення. Міжнародні угоди про транскордонний обмін інформацією, інформаційними продуктами та послугами. Законодавство України у сфері інформаційних відносин. Джерела правової інформації. Міжнародні організації у сфері інформаційних відносин та телекомунікації. Міжнародні організації у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Національна система регулювання міжнародних інформаційних відносин. Національне інформаційне законодавство. Захист основних прав і свобод людини у галузі комунікації.

Тема 7. Пріоритетні напрями розвитку інформаційного суспільства в ЄС

Пріоритети ЄС в сфері розвитку інформаційного суспільства. Формування європейського інформаційного простору. Європейська стратегія 2020: цифровий порядок денний для Європи. Базова схема національної інформаційної політики. Принципи інформаційної політики. Етапи розробки національної інформаційної політики.

Європейський підхід до визначення терміну «інформаційна безпека». Пріоритети і напрями політики ЄС в сфері інформаційної безпеки. Програми ЄС в сфері мережевої та інформаційної безпеки.

Тема 8. Інформаційна діяльність інституцій ЄС

Інформаційна політика європейських міжурядових організацій. Інформаційна політика Ради Європи. Основні документи Ради Європи у галузі інформації і комунікації. Практика реалізації інформаційної політики Ради Європи. Європейські міністерські конференції Ради Європи в галузі інформації і комунікації. Участь України реалізації інформаційної політики Ради Європи. Рамкові програми наукового і технічного розвитку ЄС. Підхід ЄС до питання інформаційного суспільства. Цифрові технології та медіа. ЄС і культура. Програма МЕДІА.

Інформаційна безпека у ЄС. Авторські та суміжні права у ЄС. Ініціатива i2010 – Європейське інформаційне суспільство для зростання і зайнятості. Проект e-Європа: e-Government; e-Learning; e-Content, e-Contentplus; e-Health e-Inclusion, e-Work. Діяльність Європейської Комісії щодо реалізації інформаційної політики. Генеральний директорат

Інформаційного суспільства та медіа. Європейський парламент у реалізації завдань інформаційної політики.

Тема 9. «М'яка сила» у сучасних міжнародних відносинах

Концепція «м'якої сили». Імідж і репутація країни як основа «м'якої сили» держави. Брендінг як технологія іміджевого позиціонування країни на міжнародній арені. Практика державного брендінгу. Сутність і характерні риси публічної дипломатії. Практика проведення публічної дипломатії на прикладі країн (США та країн ЄС).

Тема 10. Україна у світовому інформаційному просторі

Сучасні концепції розвитку цивілізацій. Інформаційно-комунікаційні технології як чинник розвитку інформаційного суспільства. Інформаційна технологізація суспільного життя. Загрози в інформаційній сфері. Інформаційні позиції та імідж України. Поняття іміджу та його види. Імідж України, його складові. Технології формування іміджу. Діяльність прес-служб. Перспективи формування позитивного іміджу України в міжнародному інформаційному середовищі. Інформаційна політика зарубіжних країн. Зовнішні чинники впливу на Україну.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		сем.з	лаб.	інд.	с.р.	
<i>Тема 1.</i> Міжнародна інформація в структурі глобальної комунікації. Джерела міжнародної інформації	10	2	2			6
<i>Тема 2.</i> Розвиток та становлення глобального інформаційного суспільства	14	4	4			6
<i>Тема 3.</i> Інформаційні ресурси та інформаційні потреби	10	2	2			6
<i>Тема 4.</i> Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах	14	4	4			6
<i>Тема 5.</i> Технології маніпулювання масовою свідомістю	10	2	2			6
<i>Тема 6.</i> Правові та інституційні основи міжнародних інформаційних відносин	10	2	2			6
<i>Тема 7.</i> Пріоритетні напрями розвитку інформаційного суспільства в ЄС	10	2	2			6
<i>Тема 8.</i> Інформаційна діяльність інституцій ЄС	14	4	4			6
<i>Тема 9.</i> «М'яка сила» у сучасних міжнародних відносинах	14	4	4			6
<i>Тема 10.</i> Україна у світовому інформаційному просторі	14	4	4			6
Усього годин	120	30	30			60

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Тема 1.</i> Міжнародна інформація в структурі глобальної комунікації. Джерела міжнародної інформації	2
2	<i>Тема 2.</i> Розвиток та становлення глобального інформаційного суспільства	4
3	<i>Тема 3.</i> Інформаційні ресурси та інформаційні потреби	2
4	<i>Тема 4.</i> Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах	4
5	<i>Тема 5.</i> Технології маніпулювання масовою свідомістю	2
6	<i>Тема 6.</i> Правові та інституційні основи міжнародних інформаційних відносин	2
7	<i>Тема 7.</i> Пріоритетні напрями розвитку інформаційного суспільства в ЄС	2
8	<i>Тема 8.</i> Інформаційна діяльність інституцій ЄС	4
9	<i>Тема 9.</i> «М'яка сила» у сучасних міжнародних відносинах	4
10	<i>Тема 10.</i> Україна у світовому інформаційному просторі	4
Разом		30

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 1 «Міжнародна інформація в структурі глобальної комунікації. Джерела міжнародної інформації»: <ul style="list-style-type: none"> - індивідуальні та колективні експертні методи. Метод мозкового штурму. Метод колективної генерації ідей. Метод дискусії. Метод ключових запитань. Метод аналогії. Метод Дельфі; - методи збори аналітичної інформації. Зовнішня та внутрішня інформація. Джерела аналітичної інформації; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
2	Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 2 «Розвиток та становлення глобального інформаційного суспільства»: <ul style="list-style-type: none"> - стратегія аналітичної роботи (головні принципи); 	6

	<ul style="list-style-type: none"> - етапи інформаційно-аналітичних досліджень, їхня пряма та зворотна послідовність; - визначення і осмислення проблеми і проблемної ситуації. Формулювання мети і завдань дослідження; - розробка гіпотез, вибір моделей. Розробка програми, робочого плану й інструментарію дослідження; - стадії творчого мислення, їхнє співвідношення з етапами інформаційної роботи; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	
3	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 3 «Інформаційні ресурси та інформаційні потреби»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформаційні потреби. Піраміда потреб за А. Маслоу. Класифікація інформаційних потреб: явні і неявні, дійсні та уявні; - «Дерево цілей» – підхід визначення інформаційних потреб; - проблема «пастки часу» і засоби її подолання; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
4	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 4 «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значення інформаційно-аналітичних центрів як ключових елементів вироблення інформаційної стратегії держав на міжнародній арені; - діяльності сучасних «мозкових центрів» та їх загальна характеристика; - характеристика фабрики думок «Think Tanks» П. Диксона; - характеристика Гудзонівського інституту стратегічних досліджень «Hudson Institute»; - характеристика Манхеттенського інституту політичних досліджень (Інститут політичних досліджень Manhattan); - характеристика Міжнародної неурядової громадської організації «The Club of Rome»; - характеристика Аналітичного центру державної політики «Гуверовский інститут війни, революції і миру»; - характеристика Allegheny Інституту громадської політики (Інститут громадської політики Аллегейні); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
5	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 5 «Технології маніпулювання масовою</p>	6

свідомістю»:

- охарактеризувати методики маніпулювання: приховане залякування, роль слуги, симуляція плутанини або невинності, декласирование;
- охарактеризувати тип маніпуляторів і навести приклади за кожним: Диктатор, Хамелеон, Аферист, Хуліган, Доброзичливець, Суддя, Захисник;
- охарактеризувати види маніпуляцій: шантаж, тиск, почуття провини, мовчання, загроза, зниження самооцінки, надмірна критика, змагальний процес;
- охарактеризувати методи маніпуляції свідомістю:
  - використання нгавіювання;
  - штучне затемнення «картинки реальності» в ЗМІ, подача суперечливою, недостовірною і свідомо упередженої інформації;
  - перенесення приватного факту в сферу загального, в систему;
  - використання чуток, домислів, тлумачень в неясною політичної чи соціальної ситуації;
  - метод під назвою «потрібні трупи»;
  - метод «страшилок»;
  - метод фрагментації;
  - багаторазові повтори або «метод Геббельса»;
  - метод абсолютної брехні. Чим жахливіше брехня, тим легше в неї вірять (Геббельс);
  - створення лжесобитій, містифікація;
  - підміна фактів красивими гаслами. Наприклад, «Свобода, Рівність, Братерство»;
  - метод дисонансу: просування альтернативних фактів, цінностей і уявлень, що руйнують механізми трансляції історичної пам'яті, загальні символи і цінності цільової групи;
- охарактеризувати структуру політичних міфів. Навести приклади;
- охарактеризувати поняття «ідеологія» та ідеологічні теорії з характерними рисами:
  - ідеологічні теорії К. Маркса;
  - ідеологічні теорії Ф. Енгельса;
  - ідеологічні теорії К. Мангейма;
  - ідеологічні теорії Л. Альтюссера;
  - ідеологічні теорії У. Матца;
  - ідеологічні теорії С. Жижєка;
  - ідеологічні теорії О. Сосланда;
- перешкоди та комунікативні бар'єри на шляху

	<p>комунікативного процесу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - управління комунікаційними процесами; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	
6	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 6 «Правові та інституційні основи міжнародних інформаційних відносин»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - принципи регулювання інформаційної діяльності суб'єктів міжнародного інформаційного права; - міжнародно-правове регулювання інформаційної діяльності країни (країну здобувач вищої освіти обирає самостійно); - характеристика міжнародної організації у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ООН, ЮНЕСКО тощо) (організацію здобувач вищої освіти обирає самостійно); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
7	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 7 «Пріоритетні напрями розвитку інформаційного суспільства в ЄС»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеристика інформаційної політики інституцій ЄС (Європейська Рада, Європейська Комісія, Генеральний Директорат з інформаційного суспільства, Форум інформаційного суспільства ЄС, Генеральний Директорат з освіти і культури та інші) в динаміці за останні 3-5 років (здобувач вищої освіти інституцію ЄС для характеристики обирає самостійно); - характеристика політики e-Government країни в динаміці за 3-5 років. Надати стисло характеристику та умови застосування політики e-Government країни, а також відобразити результати застосування e-Government за 3-5 роки (країну здобувач вищої освіти обирає самостійно); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
8	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 8 «Інформаційна діяльність інституцій ЄС»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - види розвідувальної інформації; оцінка розвідувальної інформації; достовірність, актуальність і повнота розвідувальної інформації. Особливості розвідувальної інформації; - кулуарна дипломатія як спосіб збирання інформації; - види інформаційних документів, які готуються у посольствах, генеральних консульствах та торговельних представництвах; - роль міжнародної інформації в системі ООН; 	6

	<ul style="list-style-type: none"> - роль ЮНЕСКО у вирішенні світових інформаційних проблем; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	
9	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 9 «М'яка сила» у сучасних міжнародних відносинах»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформаційні, рекламні та PR-агентства в системі ЗМК; - політичний, правовий, економічний, соціологічний та культурний аспекти вивчення засобів масової комунікації; - концепція засобів комунікації Н. Лумана; - концепція комунікативної раціональної влади Ю. Хабермаса; - комунікативний підхід у концепції влади Т. Парсонса; - феномен Public Relations (PR) у сучасному суспільстві; - глобалізація засобів масової комунікації; - нові інформаційні технології. Інтернет користування; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
10	<p>Опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми 10 «Україна у світовому інформаційному просторі»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - імідж України та його складові; - зовнішні чинники впливу на Україну; - перспективи формування позитивного іміджу України в міжнародному інформаційному середовищі; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	6
Разом		60

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Метод навчання – це система регулятивних принципів і правил цілеспрямованої діяльності викладача та здобувача вищої освіти, які реалізуються через поєднання методичних прийомів виконання певного кола дидактичних завдань. Він забезпечує системне поєднання методів викладу й навчання. Метод викладу – це зумовлена загальним методом і дидактичним завданням система прийомів викладання. Метод навчання – це зумовлений методом викладу і досягнутим рівнем знань студента спосіб його навчально-пізнавальної діяльності, спрямований, на досягнення мети, поставленої

викладачем і усвідомленої студентом, який реалізується через систему прийомів навчання.

Таким чином, методи навчання – це способи упорядкованої викладацької роботи і організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти щодо розв’язання навчально-виховних завдань.

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні і практичні (аспект передачі і сприймання навчальної інформації); індуктивні та дедуктивні (логічний аспект); репродуктивні та проблемно-пошукові (аспект мислення); самостійної діяльності та роботи під керівництвом викладача (аспект управління умінням).

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усний, письмовий, лабораторно-практичний.

4. Логічні методи навчання – моделювання, абстрагування, аналізу і синтезу, формалізації, індуктивний, дедуктивний тощо.

До основних методів навчання, які використовуються під час вивчення дисципліни «Міжнародна інформація» відносяться:

Словесні методи навчання: лекційний метод, пояснення, інформаційне повідомлення, розповідь, бесіда, евристичні та ситуаційні завдання, дискусія, робота студентів з навчальною літературою (студент повинен бути готовим продовжити навчально-пізнавальну діяльність за межами аудиторних занять, володіти прийомами самостійного оволодіння знаннями, уміннями і навичками, вміти добувати необхідну інформацію з різноманітних джерел).

Наочні методи навчання ілюстрування (зображення, наочне пояснення); демонстрування (показ); самостійне спостереження, дослідження.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних, семінарських і практичних занять;

- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні та евристичні задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Підсумковий контроль засвоєння матеріалу здійснюється по їх завершенню на основі проведення поточної контрольної роботи за темами. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення тем.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- колоквіум;
- виконання творчих завдань (презентацій, тестів);
- розв'язування ситуаційних задач.

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих тем.

Критерії оцінювання поточного контролю

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів. Студент може отримати від 1 до 4 балів за кожну тему.

- усні відповіді на семінарських заняттях, розв'язування ситуаційних задач – 1-2 б.
- виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів – 1-2 б.

<i>Поточний контроль проводиться при вивченні кожної теми</i>	
3-4 бали	повне та впевнене виконання завдання, та виконання всіх видів завдань: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів
1-2 бали	часткове виконання завдання, та/або виконання одного з видів завдань: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів

Мінімальна кількість балів поточного контролю – не менш ніж 30 балів.

Максимальна кількість балів поточного контролю – не більше ніж 60 балів.

Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини (та у інших випадках, що не суперечать Положенню про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна) був відсутнім на семінарських заняттях, то в нього є можливість отримати бали (10 балів) за умови виконання індивідуального завдання. Форма виконання – творче завдання на тему: «Тенденції, проблеми та перспективи розвитку міжнародної інформаційно-аналітичної діяльності країни» (країну здобувач вищої освіти обирає самостійно) та/або опрацювання (створення) тестових завдань за темами, які були пропущені з неповажних причин.

Також, у здобувача вищої освіти є можливість отримати додаткові бали з дисципліни через прийняття участі в науковій роботі – написання тез доповідей (5 балів) на конференції різних рівнів, написання статті (10 балів) у наукові фахові видання. Зазначена можливість виконується під керівництвом викладача з даної дисципліни.

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури, виконання курсової роботи. Передбачена самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою, інформаційними ресурсами мережі Інтернет.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4869>

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота										Разом	Екзамен	Сума	
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	ПТК			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	20	60	40	100

ПТК – поточний тестовий контроль передбачає 20 питань, за кожную правильну відповідь надається 1 бал

Шкала оцінювання

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна (максимальна) кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 балів. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 10 балів

Теоретичне питання – 10 балів

Тестові питання – 20 балів

<i>Теоретичні питання</i>	
8-10 балів	повне та впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, вміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією, а також відповіді без граматичних та стилістичних помилок, тобто передбачає виконання всіх вимог до оцінки «А»
5-7 балів	часткове засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал, виконання всіх вимог до оцінки «В/С», за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків
1–4 бали	недостатнє висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, тобто передбачає виконання всіх вимог до оцінки «D/E», а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу
0 балів	здобувач вищої освіти не засвоїв матеріал, передбачений робочою програмою курсу
<i>Тестові завдання передбачають 20 питань за кожную правильну відповідь надається 1 бал</i>	

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач вищої освіти на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Відповідно, *максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.*

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. / В.М. Варенко. – К.: Університет «Україна», 2014. – 417 с.
2. Гражевська Н.І. Еволюція сучасних економічних систем. – К.: Знання, 2011.
3. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід: монографія / Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша, Н.В. Березняк, О.В. Прудка. – К.: УкрІНТЕІ, 2015 – 239 с.
4. Митко А.М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: [навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів]. – Луцьк: ВМА «Терен», 2012. – 262 с. (Гриф МОН молодь спорту лист №1/11-1266 від 01.02.12р.).
5. Митко А. М. Інформаційне забезпечення політичної аналітики // Політична аналітика та прогнозування: [підручник]. – Луцьк: Вежа-Друк, 2013. – 228 с.
6. Міжнародна інформація: навч. посіб. / М.П. Требін [та ін.]. – Х.: Право, 2014. – 336 с.
7. Муковський І.Т., Міщенко А.Г., Шевченко М.М. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах. Навч. посіб. – К.: Кондор, 2015. – 224 с.

8. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навч. посіб. / Захарова В.І., Філіпова Л.Я. – К: Центр учбової літератури, 2013. – 336 с.
9. Про інформаційні агентства: [Закон України] //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №47. – С. 57-60.
10. Про інформацію: [Закон України] // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №48. – С. 1227-1462.
11. Ребкало В.А., Валевська О.Л. Кальченко Ю.Г. Політична аналітика та прогнозування: Навчальний посібник. – Київ: УАДУ, 2002. – 60с.
12. Prognostication and planning of economic development: microeconomic and macroeconomic levels / Multi-authored monograph edited by J. Žukovskis, K. Shaposhnykov – Vol. 2. – Lithuania: Publishing House «Baltija Publishing», 2019. – 408 p. (Сергієнко О.А., Білоцерківський О.Б., Баранова В.В. «Фінансові технології підтримки розвитку підприємництва: аналіз і моделювання динаміки» – pp. 770-787).
13. Modern Approaches to Knowledge Management Development: collective monograph. Ljubljana School of Business – Ljubljana, Slovenia, 2020. – 541 p. (Sergienko O., Tatar M, Bilotserkivskyi O, Baranova V. «Applied aspects of proactive modeling of innovative-investment processes of complex hierarchical systems: enterprise-region-state» – pp. 147-161).
14. Baranova V., Deineko Z., Zeleniy O., Bielcheva G., Lyashenko V. Wavelet Coherence as a Tool for Studying of Economic Dynamics in Infocommunication Systems // International Scientific-Practical Conference «Problems of Infocommunications. Science and Technology «PIC S&T'2019» (Ukraine, Kyiv, 08-11 October 2019). – 2019. – pp. 336-340.
15. Valeria Baranova, Olena Orlenko, Alla Vitiuk, Natalia Yakimenko-Tereschenko, Vyacheslav Lyashenko. Information System for Decision Support in the Field of Tourism Based on the Use of Spatio-Temporal Data Analysis // International Journal of Advanced Trends in Computer Science and Engineering. – Volume 9. No. 4. – July-August 2020. – pp. 6356-6361.
16. Valeria Baranova, Olena Sergienko, Svitlana Stepurina, Vyacheslav Lyashenko. Price Environment for Gold and Silver in the Context of the Development of COVID-19 // Journal of Asian Multicultural Research for Economy and Management Study – Vol. 1 – No. 2, 2020 (page 025-032).

Допоміжна література

1. Баранова В.В. Теоретичні аспекти інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки національного господарства // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні

економічні відносини та світове господарство» – 2017. – Вип.12., Ч. I. – С. 194-197.

2. Бородіна О. Принцип компліментарності в міждисциплінарних дослідженнях економіки / О. Бородіна // Економіка і прогнозування. – 2015. – № 2. – С. 47-58.

3. Бормотова О.С. Сутність інформаційно-аналітичного процесу в організації інформаційної діяльності / О.С. Бормотова // Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави: матеріали наук.-практ. конф. (10 квіт. 2009 р.). – О., 2009. – С. 263–264.

4. Гондюл В.П. Аналітика та прогнозування міжнародних відносин в інформаційному суспільстві // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Вип. 50. Ч. I.- Київ, 2004. – С. 7-13.

5. Гранчук Т. Використання інформації інтернет-видань як засіб підвищення ефективності інформаційно-аналітичної та управлінської діяльності / Т. Гранчук // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 3. – С. 7–10.

6. Жихор О.Б., Баранова В.В. Необхідність інформаційного забезпечення підприємницької діяльності економіки України в умовах глобалізації // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан та проблеми розвитку статистики, обліку та аудиту в умовах глобалізації та енергозбереження» (м. Дніпро, 4-5 квітня 2017 року). У 2 томах. – м. Дніпро: ДНУ ім. О. Гончара, 2017. – 210 с. – С. 94-97.

7. Кулицький С. Інформаційно-аналітична діяльність як інструмент забезпечення сталого розвитку української економіки за умов глобалізації / С. Кулицький // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2008. – Вип. 21. – С. 295–304.

8. Мельник Л., Паталонг М., Сидорчук О. Аналітичні центри в Україні та Німеччині: головні розбіжності та перспективи співпраці. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, 2016. – 30 с.

9. Рижков М.М. Інформаційно-аналітична діяльність міжнародних неурядових організацій // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2011. – Випуск 103 (Частина I). – С. 17-23.

10. Сопілко І. Правова природа інформаційно-аналітичної діяльності / І. Сопілко // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 12. – С. 88–92.

11. Требін М. П. Інформація у системі міжнародних відносин / М.П. Требін // Сучасний політичний процес: стан та перспективи розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (XXVI Харк. політол. читання). – Х., 2013. – С. 137–140.

12. Федорук О. Недержавні аналітичні центри України як сегмент політичної науки // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. – 2017. – Випуск 10. – С. 155-159.

13. Syed Khalid Mustafa, M. Ayaz Ahmad, Valeria Baranova, Zhanna Deineko, Vyacheslav Lyashenko, Atif Abdulwahab A. Oyouni. Using wavelet analysis to assess the impact of COVID-19 on changes in the price of basic energy resources // International Journal of Emerging Trends in Engineering Research. – Volume 8. No. 7. – July 2020. – pp. 2907-2912.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет міністрів України. Інформація про уряд України, органи влади, новини
2. www.mfa.gov.ua – Міністерство закордонних справ України
3. www.ucipr.kiev.ua – Український незалежний центр політичних досліджень
4. www.un.kiev.ua – ООН в Україні
5. www.osce.org – Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ)
6. www.coe.kiev.ua – Рада Європи на Україні. Документи Ради Європи
7. www.bc.kiev.ua – Британська Рада на Україні
8. www.press.org.ua – Портал українських газет
9. uamedia.visti.net – Сервер української преси UaMedia.Visti.Net.
10. www.zerkalo-nedeli.com – Сайт міжнародного суспільно-політичного щотижневика «Дзеркало Тижня»
11. www.for-ua.com – Інтернет-газета «ForUm»
12. <http://www.dstu.gov.ua> – Держстандарт України
13. <http://www.issi.kiev.ua/> – Український науково-дослідний інститут стандартизації, сертифікації та інформатики
14. . <http://www.stc.gov.ua/> – Держкомітет зв'язку та інформатизації України. Новини галузі, програми, проекти, законодавчі документи
15. <http://www.ucrf.gov.ua> – Український державний центр радіочастот «Укрчастотнагляд»
16. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
17. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України
18. <http://www.president.gov.ua> – Секретаріат (Адміністрація) Президента України

19. <http://www.razumkov.org.ua> – Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова
20. <http://www.parlament.org.ua> – Лабораторія законодавчих ініціатив
21. <http://www.ucipr.kiev.ua> – Український незалежний центр політичних досліджень (УНЦПД)
22. <http://www.politik.org.ua> – Український центр політичного менеджменту
23. <http://www.icps.com.ua/> – Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
24. <http://eu.prostir.ua> – Центр політико-правових реформ
25. <http://dif.org.ua/ua> – Фонд «Демократичні ініціативи»
26. <http://www.kipu.org.ua> – Київський інститут проблем управління імені Горшеніна
27. www.nbu.gov.ua – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

(в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Zoom / Moodle проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) в обсязі у відсотках від відведених аудиторних годин практичних/семінарських занять за робочими начальними планами (проводяться до 30%) у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародна інформація», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4869>